

Sygdomsforebyggelse i Europa: Vores vision for fremtiden

ECDC's mål og strategier 2007-2013

Fotos

Alle fotos (c) ECDC, undtagen:

Forside, stockbyte; side 2; © CDC. Med tilladelse fra Cynthia Goldsmith;

Jacqueline Katz; Sherif R. Zaki

side 4 © stockxpert.com

side 5 © stockxpert.com

Page 6 © CDC

side 8, venstre © US National Museum of Health and Medicine

side 9 © CDC

side 14, højre © istockphoto.com

side 16, venstre © Photodisc

side 16, højre © CDC. Courtesy of Dr Edwin P Ewing, Jr

© Det Europæiske Center for Sygdomsforebyggelse og -kontrol, 2009.

ISBN 978-92-9193-113-2

doi:10.2900/14327

Eftertryk er tilladt med kildeangivelse. Alle fotografier i denne publikation nyder ophavsretlig beskyttelse og kan ikke anvendes til andre formål uden udtrykkelig samtykke fra indehaveren af ophavsretten.

Vigtig meddelelse:

Dette dokument er kun til informationsformål. *Sundhedsbeskyttelse i Europa: Vores vision for fremtiden* indeholder en opsummering af de vigtigste punkter i ECDC's *strategiske flerårige program for 2007-2013* i en form, der er letforståelig for offentligheden. Selv om vi har prøvet at afspejle ånden i det oprindelige dokument, kan nogle vigtige nuancer være gået tabt i opsummeringsprocessen. Læsere, der ønsker at få en autoritativ redegørelse for ECDC's strategi og mål, bør læse hele teksten til *Strategic Multi-Annual Programme for 2007-2013*. Den kan ses online på: www.ecdc.europa.eu

Sygdomsforebyggelse i Europa: Vores vision for fremtiden

ECDC's mål og strategier 2007-2013

Indhold

EU-tiltag mod smitsomme sygdomme.....	3
Indledning.....	4
Trusler fra smitsomme sygdomme.....	5
Faktorer, der påvirker risikoen for smitsomme sygdomme i EU i dag.....	6
Mål og tiltag – ECDC's strategiske plan 2007-2013.....	8
Gruppe 1: Frembringelse af viden	10
Gruppe 2: Styrkelse af den offentlige sundhedssektors funktioner	12
Gruppe 3: Udvikling og opretholdelse af partnerskaber	15
Konklusion	16

”Vores vision er en Europæisk Union hvor alle borgere får den bedste beskyttelse mod smitsomme sygdomme som de nyeste forebyggelses og kontrol foranstaltninger kan tilbyde”

Zsuzsanna Jakab, Direktør for ECDC

EU-tiltag mod smitsomme sygdomme

Verden har aldrig været så tæt knyttet sammen som i dag. Millioner af mennesker og tonsvis af fødevarer krydser grænserne hver eneste dag. På en gennemsnitlig nat finder man på et hvilket som helst større hotel i en europæisk by gæster fra mindst et dusin lande. Som udbruddet af SARS viste det i 2003, kan udbrud af smitsomme sygdomme brede sig til hele verden med en hast, vi aldrig har oplevet før.

Den gode nyhed er, at værktøjerne i det 21. århundrede til at spore og forebygge sygdomsudbrud er bedre nu end på noget andet tidspunkt i historien. Udfordringen ligger i at sikre sig, at vi bruger disse værktøjer fornuftigt. Det Europæiske Center for Sygdomsforebyggelse og -kontrol (ECDC) blev oprettet i 2005 for at hjælpe Den Europæiske Union (EU) og EU-medlemsstaterne med at tage denne udfordring op. Vores opgave er at arbejde sammen med sundhedsmyndigheder nationalt og på EU-plan for at fremme samarbejdet og tilvejebringe det evidensgrundlag, der er nødvendigt for at sætte effektivt ind.

Men antallet af smitsomme sygdomme, der kan true EU-borgernes sundhed, er stort. ECDC's ressourcer er begrænsede, så vi må vælge, hvad vi skal prioritere. Hvilke centrale foranstaltninger kan vi træffe på EU-niveau, der virkelig kan gøre en forskel for beskyttelsen af menneskers sundhed? Hvilke sygdomme skal vi være mest bekymrede for?

I 2007 godkendte vores bestyrelse et *strategisk flerårigt program* for ECDC, hvori vi forsøger at besvare disse spørgsmål. Programmet er baseret på en analyse af de vigtigste trusler fra smitsomme sygdomme, Europa står over for, og det afdækker områder, hvor ECDC kan tilføre de eksisterende nationale og EU-baserede aktiviteter en reel merværdi. Dette program giver os en køreplan for vores arbejde indtil 2013.

Sundhedsbeskyttelse i Europa: Vores vision for fremtiden indeholder en opsummering af de vigtigste punkter i ECDC's strategiske flerårige program for 2007-2013 på en måde, der er letforståelig for den brede offentlighed. Jeg håber, De finder det spændende og informativt.

Zsuzsanna Jakab
Direktør for ECDC

Tomtebodan - ECDC's domicil

Indledning

Det Europæiske Center for Sygdomsforebyggelse og -kontrol (ECDC) blev oprettet i 2005 med det formål at beskytte EU's borgere mod smitsomme sygdomme. Det fungerer som informations-, viden- og aktionscenter med henblik på at støtte og styrke alle EU-institutioner og -ilande i deres arbejde med at opspore, forebygge og kontrollere smitsomme sygdomme.

Med henblik herpå har ECDC indført en fleksibel, målbaseret strategi for perioden 2007-2013. Strategien, som skitseres i dette dokument, giver ECDC mulighed for både at målrette sine aktiviteter og måle deres effektivitet. Den vil også give ECDC mulighed for at tilpasse sit arbejde, så centret kan tage nye udfordringer op, i takt med at de opstår, og inddrage ny videnskabelig viden og nye metoder.

ECDC er opmærksom på potentielt farlige udviklingstendenser inden for smitsomme sygdomme overalt i verden og bruger de ressourcer, der er nødvendige på det. Som et nyt agentur opbygger ECDC dog i første omgang sine egne funktioner og aktiviteter inden for EU, før det ruti-

nemæssigt kan påtage sig en mere aktiv rolle uden for EU på globalt plan. Af den grund er ECDC's arbejde indtil 2010 koncentreret om de 27 EU-lande plus de tre øvrige lande i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS)¹.

ECDC styrker sine partnerskaber med alle EU-medlemsstater og EØS-lande ved at knytte formelle og uformelle forbindelser til andre organer, såsom Verdenssundhedsorganisationen, WHO. Det giver alle partnere mulighed for at dele viden, erfaringer og videnskabelige ressourcer.

I dette dokument opsummeres de centrale elementer i ECDC's langsigtede (2007-2013) strategiske plan. For det første gennemgås tidligere og nuværende trusler fra smitsomme sygdomme i Europa. For det andet ser vi på faktorer, der afgør, hvor sårbare EU-borgere er over for smitsomme sygdomme (de såkaldte »determinanter«). For det tredje præsenteres ECDC's syv prioriterede arbejdsområder (mål) og de foranstaltninger, ECDC agter at træffe for at opfylde disse mål.²

1. Island, Liechtenstein og Norge.

2. ECDC udgav i 2007 sit første strategiske flerårige program for perioden 2007-2013. Hele dokumentet er tilgængeligt på www.ecdc.europa.eu

Trusler fra smitsomme sygdomme

Smitsomme sygdomme har historisk set haft en enorm indflydelse på menneskers sundhed. Den Sorte Død i 1348 menes for eksempel at have ført til så mange som 50 millioner dødsfald i Europa, dvs. 30-60 % af Europas samlede befolkning på det tidspunkt.

Det 20. århundrede oplevede forbedringer i behandling og forebyggelse af smitsomme sygdomme, såsom antibiotika og vacciner. Bedre vacciner har i vid udstrækning mindsket omfanget af visse sygdomme eller helt udryddet dem (fx børnesygdomme, polio og kopper). Fremskridt i offentlig og personlig hygiejne i EU- og EØS-landene har ført til, at sygdomme som kolera, tyfus og fødselsinfektioner i høj grad hører fortiden til.

Men disse fordele har ikke været ligeligt fordelt over alle lande, og inden for landenes grænser er der stadig visse befolkningsgrupper, som ikke har draget fordel af forbedringerne. Og der dukker hele tiden nye trusler op. Ændret livsstil (fx større global rejseaktivitet, storkø-

kendrift, det globale fødevaremarked, overforbrug af antibiotika, ændret seksuel adfærd) og miljøforandringer bringer mange af de hidtil opnåede sundhedsforbedringer i fare.

Faktorer, der påvirker risikoen for smitsomme sygdomme i EU i dag

Determinanter

Der findes en lang række smitsomme sygdomme, der truer EU's borgere.³ Risikoen for at blive ramt af disse sygdomme påvirkes af en række faktorer, der kaldes »determinanter«. Nogle af determinanterne for smitsomme sygdomme er anført i nedenstående tekstboks.

Det er afgørende at forstå determinanterne for en sygdom, hvis man skal vide, hvordan man bedst kan forebygge og kontrollere den.

Koordinering

EU har mange forskellige institutioner og lande, der skal inddrages i bekæmpelsen af smitsomme sygdomme. Hver medlemsstat har sin egen sundhedsmyndighed, og de er alle organiseret forskelligt. En af ECDC's største udfordringer er at opbygge alle EU-institutioners og

medlemsstats evne til at arbejde sammen. Det samme gælder de forskellige offentlige servicesektorer og serviceorganisationer. For eksempel illustrerede udbruddet af fugleinfluenza behovet for samarbejde mellem organisationerne inden for landbrug, sundhed, dyre- og fødevarerikkerhed.

Forebyggelse

En anden udfordring er, at folk underkender behovet for at fortsætte forebyggelsesarbejdet, når nogle sygdomme bliver mindre truende. Det har fx været tilfældet med visse smitsomme børnesygdomme som mæslinger og fåresyge. Efterhånden som flere mennesker beslutter ikke at få deres børn vaccineret mod disse sygdomme, kommer sygdommene tilbage. Mange af de sygdomme, der risikerer at blive genindført på den måde, er mest skadelige for børn og unge.

Determinanter for smitsomme sygdomme i Europa

Forandringer i befolkningen: Andelen af ældre, som måske ikke er i stand til at modstå sygdomme så godt, er voksende; der foregår en betydelig migration og megen international rejseaktivitet, som kan skabe muligheder for spredning af smitsomme sygdomme, og større urbanisering vil føre til fattigere bykerner med overbefolkning og større risici for smitsomme sygdomme.

Sociale vilkår: Fattige, arbejdsløse og mennesker, der ikke har ordentlige boligforhold, er mere udsatte for bestemte sygdomme. Den sociale ulighed kan øges i fremtiden, hvilket kan betyde, at flere grupper får en højere risiko for visse smitsomme sygdomme.

Livsstil: Mere turisme og flere forretningsrejser øger risikoen for at importere sygdomme, »usikker sex« er en væsentlig risikofaktor for seksuelt overførte sygdomme

og hiv, der vokser meget hurtigt i nogle dele af Europa. Narkotikamisbrug er en væsentlig risikofaktor for hepatitis, hiv, seksuelt overførte sygdomme og septiske infektioner (blodforgiftning), og ændringer i forbrugerafdækning fører til flere fødevarerelaterede infektioner.

Fysisk miljø, teknologi og handel: Miljømæssige, økologiske og klimamæssige forandringer (der kan påvirke visse smitsomme sygdomme) vil accelerere med den globale opvarmning. Teknologiske forbedringer har ført til fald i forekomsten af nogle sygdomme (fx kolera), men har ført til stigning i andre (fx legionærsygdom). Moderne fødevarerproduktionsmetoder og det globale fødevarermarked kan føre til store udbrud af fødevarerelaterede sygdomme, som er svære at kontrollere, da fødevarer transporteres over hele verden og undertiden oplagres i længere tid.

Nye opdagelser

Ny medicinsk viden har vist, at nogle lidelser (bl.a. cancer og mavesår) er knyttet til smitsomme sygdomme. For eksempel mener man nu, at op til 20-25 % af alle cancertilfælde kan stamme fra en infektion. Det betyder, at sundhedspersonale fra forskellige fagområder vil skulle arbejde tættere sammen.

Økonomi

Smitsomme sygdomme har enorme økonomiske konsekvenser for EU-landene. Skønt der ikke foreligger

undersøgelser af de fulde omkostninger ved smitsomme sygdomme for EU som helhed, er der foretaget undersøgelser af enkelte lande. For eksempel koster behandlingen af smitsomme sygdomme i England det britiske sundhedsvæsen omkring seks mia. pund om året; udbruddet af SARS i 2003 kan have kostet Kina og Canada omkring 1 % af deres bruttonationalprodukter, og BSE i Storbritannien i 1995 kostede næsten 6 mia. euro. Selv om der er behov for mere dokumentation af smitsomme sygdommes økonomiske virkninger, står det klart, at disse er enorme.

Møde i ECDC's bestyrelse (Management board)

Mål og tiltag – ECDC's strategiske plan 2007-2013⁴

ECDC's langsigtede strategiske plan er blevet udviklet for at sætte fokus på hele centrets arbejde. Alle årlige arbejdsplaner er baseret på og er tilpasset langsigtede mål hvert år. Planens indhold er udarbejdet, så det afspejler de midler, ECDC forventer at have til rådighed. Planen er delt i to perioder:

I første periode, 2007-2009, fokuserer ECDC på at opbygge sine egne grundlæggende funktioner og aktiviteter og etablere gode forbindelser med EU og medlemsstaterne samt andre partnere (bl.a. WHO). ECDC arbejder på at udvikle offentlige sundhedsfunktioner i alle EU's medlemsstater (fx overvågning, uddannelse af sundhedspersonale, viden om forebyggelse af og kontrol med smitsomme sygdomme). Centret arbejder også på at udvikle grundlæggende »værktøjer« til videnska-

beligt arbejde, såsom databaser, netværk og videnskabelige metoder. De prioriterede sygdomme i denne arbejdsperiode er influenza, hiv og aids, tuberkulose, sygdomme, som kan forebygges via vacciner (især mæslinger og andre børnesygdomme⁵) samt infektioner på sygehuse og klinikker.

I den anden periode, 2010-2013, vil ECDC udvide fokus til bekæmpelse af bestemte sygdomme. Det arbejde vil omfatte opbygning af en database over de mest effektive måder, hvorpå man kan forebygge og kontrollere visse sygdomme, gennemgang af deres »determinanter« og forsøg på at finde frem til deres mulige virkninger (nu og i fremtiden). Det kan blive nødvendigt at justere prioriteringerne i denne anden periode alt efter ECDC's erfaringer i første periode.

4. Dette første strategiske flerårige program dækker perioden 2007-2013. Det er foreneligt med EU's andet handlingsprogram for sundhed (2007-2013). Det er også i overensstemmelse med EU's aktuelle politik og prioriteringer på folkesundhedsområdet.

5. Alle europæiske lande har politikker for vaccination af børn mod smitsomme sygdomme, såsom mæslinger, fåresyge, røde hunde, difteri, kighoste osv. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at voksne også kan få disse sygdomme, især hvis de ikke er blevet vaccineret mod dem, mens de var børn.

ECDC eksperter i felten

ECDC's målrettede fremgangsmåde

Arbejdet i det strategiske flerårige program er inddelt i syv målområder. Hvert målområde har tilknyttet flere tiltag, som ECDC har til hensigt at gennemføre for at nå målet.

Der er flere årsager til, at ECDC valgte denne fremgangsmåde med fleksible mål og specificerede resultater.

At have specificerede mål:

- gør det let at se, hvad ECDC forsøger at opnå, og hvordan de har til hensigt at nå det
- gør det muligt at måle resultater, så det er let at se, om målet er nået eller ej
- giver ECDC og de mennesker, der samarbejder med dem, en klar plan for, hvad der skal gøres

- får de mennesker, der ansvarlige for at nå dem, til at overveje forskellige måder at levere resultater på
- forbedrer den videnskabelige tænkning ved at tilskynde mennesker til at finde ud af, hvor vi er nu, hvad vi ønsker at opnå, og hvordan vi kan nå derhen
- muliggør tilpasning i takt med, at arbejdet skrider frem, og den videnskabelige dokumentation og viden bliver bedre.

Mål og aktiviteter foreligger på engelsk på ECDC's websted. I det følgende gives en kort oversigt over hvert mål og årsagerne til, at det er valgt. Oversigten viser også nogle af de vigtigste tiltag, ECDC har gjort for at nå målet.

Målområderne er inddelt i tre grupper, der afspejler ECDC's vigtigste arbejde i forbindelse med generering (frembringelse) af viden, styrkelse af offentlige sundhedsfunktioner og partnerskabsudvikling.

Gruppe 1

Frembringelse af viden

Der er kun ét mål i denne gruppe.

Mål 1 fokuserer på at udbrede viden for at forebygge og kontrollere de over 55 smitsomme sygdomme (jf. tekstboks 2), som ECDC aktivt overvåger. Disse sygdomme er inddelt i grupper efter sygdomsdeterminanter. Grupperne omfatter i øjeblikket:

- seksuelt overførte sygdomme, herunder hiv/aids og blodbårne virus (såsom hepatitis)
- akutte luftvejsinfektioner
- fødevarer- og vandbårne sygdomme og zoonoser
- nye og vektorbårne sygdomme
- sygdomme, der kan forebygges ved vaccination, og
- infektioner forbundet med sundhedssektoren og antibiotikaresistens.

Dette mål omfatter fire indsatsområder og sigter mod, at ECDC inden 2013 skal have øget den videnskabelige viden på hvert område kraftigt.

Det første indsatsområde fokuserer på at øge viden om sundhedsmæssige, økonomiske og sociale virkninger af disse forskellige smitsomme sygdomme på mennesker og samfund. De aktuelle data på dette område er mangelfulde med hensyn til pålidelighed og fuldstændighed. Det er nødvendigt at gøre noget ved disse mangler for at planlægge og prioritere foranstaltninger. For eksempel ved man meget lidt om smitsomme sygdommes økonomiske effekter og om deres forskellige virkninger i forskellige geografiske områder og befolkningsgrupper.

Det andet område dækker videnskabelig forståelse af determinanterne for de enkelte sygdomme. Der er mange faktorer, som påvirker fremkomst og spredning af forskellige sygdomme og deres grad af smitsomhed (dvs. determinanter). De biologiske faktorer omfatter sygdomsagensen, antibiotikaresistens, genetik, alder, spredningsvej (luft, fødevarer, vand, insekter osv.). Disse faktorer påvirkes selv af andre sociale, økonomiske og miljømæssige faktorer, såsom boligkvalitet, vand, luft, fødevarer, rejser, adgang til sundhedstjenester samt globale klima- og miljøforandringer. Der er brug for mere viden om, hvilke af disse determinanter der er vigtigst, og hvordan de interagerer. Denne viden skal bidrage til at finde frem til de bedste måder, hvorpå man kan mindske virkningerne af hver determinant.

Det tredje område dækker videnskabelig dokumentation for de bedste metoder til at forebygge og kontrollere individuelle smitsomme sygdomme. Der findes masser af forebyggelses- og kontrolmetoder, men nogle af dem fungerer bedre end andre eller giver mere for pengene. Det er nødvendigt at foretage undersøgelser for at finde ud af, hvilke metoder der virker, hvorfor de virker, og hvor meget de koster. Der er også et stærkt behov for at se efter andre, bedre forebyggelses- og kontrolmetoder.

Det fjerde område dækker hjælp til medlemsstaterne i deres bekæmpelse af smitsomme sygdomme. ECDC gør det ved at hjælpe landene med at dele videnskabelig viden og erfaring. ECDC udarbejder også en række standarder, som medlemsstaterne kan bruge til at forbedre kvaliteten af deres arbejde med smitsomme sygdomme. ECDC fremmer koordination mellem medlemsstater og EU-institutioner.

Vaccination mod influenza

Sygdomme, der er dækket af ECDC's videnskabelige arbejde

Luftvejsinfektioner

Influenza, tuberkulose, legionellose.

Seksuelt overførte sygdomme, herunder hiv og blodbårne virus

Klamydia, gonokokinfektioner, hepatitis B, hepatitis C, hiv og syfilis.

Fødevarer- og vandbårne sygdomme og zoonoser

Campylobakteriose, cryptosporidiose, infektion med EHEC, norovirus-infektion, salmonellose, hepatitis A og E, listeriose, botulisme, brucellose, Creutzfeldt-Jakobs sygdom og andre spongiforme overførbare encefalopatier, shigellose, toxoplasmose, trikinose og yersiniose, miltbrand, kolera, tularaemia, ekinokokkose, giardiasis, leptospirose.

Nye og vektorbårne sygdomme

Malaria, Q-feber, chikungunya-virus, hanta, denguefeber, gul feber, West Nile-feber, borreliose, TBE, pest, SARS, kopper, Ebola-infektion, nye/øvrige sygdomme med ukendt årsag.

Sygdomme, der kan forebygges ved vaccination

Haemophilus influenza type B, mæslinger, meningokok-sygdomme, fåresyge, pertussis, røde hunde, pneumokok-infektioner (invasive), difteri, stivkrampe, børnelammelse, rabies, rotavirus-infektion, skoldkopper, human papillomavirus (HPV).

Infektioner forbundet med sundhedssektoren og antibiotikaresistens

Nosokomielle infektioner, antibiotikaresistente sygdomsfremkaldende bakterier

Styrkelse af den offentlige sundhedssektors funktioner

Den anden gruppes mål sigter mod at opbygge offentlige sundhedssektorfunktioner; at etablere nye funktioner og arbejdsmetoder, hvor det er nødvendigt, at knytte eksisterende funktioner og institutioner sammen, og at oprette netværk. Dette arbejde vil blive prioriteret i programmets første periode, fordi stærke offentlige sundhedstjenester danner grundlag for andre foranstaltninger. Stærke offentlige sundhedstjenester og funktioner er for eksempel afgørende for, at det arbejde, der iværksættes under mål 1 om individuelle smitsomme sygdomme, kan blive en succes.

Der er seks mål i denne gruppe. De dækker overvågning, videnskabelig støtte, beredskab og handlemåder ved udbrud af smitsomme sygdomme, uddannelse samt kommunikation om smitsomme sygdomme.

Mål 2 omhandler overvågning – det vil sige processen med at være opdateret om smitsomme sygdomme over hele Europa og i verden, således at EU-institutioner og -medlemsstater kan træffe effektive foranstaltninger til at beskytte deres borgere. Det gælder ændrede sygdomsmønstre, sygdomsudbrud, ændringer i eksisterende sygdomme osv.

I øjeblikket er der mange institutioner og lande, der varetager overvågning i Europa. De har hver især udviklet deres egne måder at gøre tingene på og indsamler forskellige informationer (data) på forskellige måder. Men ikke alle de indsamlede data er af samme kvalitet. Det gør det vanskeligt at samle alle data til ét stort billede af, hvad der sker. ECDC overtager ansvaret for al EU-overvågning af smitsomme sygdomme i de kom-

mende år. Det skal sikre, at alle de forskellige netværk, databaser, arbejdsmåder osv. kan organiseres og koordineres, så der kan produceres korrekte og nyttige data. Sammen med Europa-Kommissionen koordinerer ECDC en proces, der har til formål at prioritere sygdomme, holde listen ajour og sikre, at den jævnligt revideres. Der lægges særlig vægt på at sikre, at de tidlige varslingsstegn på en epidemi eller en ny sygdom (eller ændringer i, hvordan en sygdom arter sig) ikke overses. Endelig sikrer ECDC, at den rette mængde information er til rådighed for de mennesker og institutioner, der har behov for den, på det rette tidspunkt og med den rette detaljeringsgrad.

Mål 3 dækker videnskab og prognoser, foregribelse af fremtidige trusler fra smitsomme sygdomme osv. Selv om der foregår megen videnskabelig forskning og andet arbejde i EU, er det spredt over forskellige institutioner og medlemsstater. ECDC gør det lettere for alle at udveksle og koordinere deres arbejde og informationer. Der er udført et stort arbejde på laboratoriesiden, hvor man har set på årsager til smitsomme sygdomme, hvordan de spredes, hvordan de kan behandles osv. ECDC ønsker at stimulere mere forskningsarbejde uden for laboratoriet, hvor man vurderer de bedste måder til at forebygge og kontrollere smitsomme sygdomme. Resultaterne af et sådant arbejde skal også stilles til rådighed for alle de medlemsstater og EU-institutioner, der har behov for det. For at gøre dette muligt arbejder ECDC på at forbedre videnskabelige forskningsmetoder og dokumentation, og på at yde mere støtte til den offentlige sundhedssektors laboratorier i hele Europa. ECDC fungerer som et center for videnskabelig viden, forskning

Familie med barn efter vaccination ved børnevaccinations-centret, Stockholm, Sverige 2008

og rådgivning. Centret foretager også undersøgelser på områder, hvor der er behov for mere information og udsteder retningslinjer for videnskabelig forskning.

Mål 4 dækker trusler fra smitsomme sygdomme – opsporing af dem, forberedelser til mulige udbrud af smitsomme sygdomme samt beskyttelse af EU-borgerne mod dem. Det omfatter efterforskning og kontrol med udbrud af smitsomme sygdomme, der potentielt kan påvirke flere EU-lande. Der lægges særlig vægt på opsporing og kontrol af tidlige varslings signaler, uanset hvor i verden de opstår, som kunne være starten på en ny epidemi i lighed med SARS i 2003 eller en ny influenzavirus, der kunne forårsage en pandemi.

Der er mange forskellige EU-institutioner og offentlige sundhedsinstitutioner i medlemsstaterne, som er involveret i bekæmpelse af smitsomme sygdomme, og de arbejder alle på forskellige måder. ECDC bidrager til at koordinere alle disse forskellige institutioner, så opsporing og reaktion på udbrud af en smitsom sygdom bliver mere systematisk og effektiv. Der inddrages nye metoder til at lære om udbrud, såsom internettet og avanceret informationsteknologi. ECDC har oprettet et effektivt tidligt varslings system og hjælper EU-institutioner og medlemsstater med at opspore sygdomsudbrud.

ECDC tilbyder medlemsstater og EU-institutioner rådgivning og hjælp til at håndtere ethvert udbrud af smitsomme sygdomme og udarbejde planer for mulige fremtidige udbrud. Det mobiliserer hold af eksperter, der sendes ud i marken for at støtte efterforsknings- og kontrolaktiviteter, ikke blot i EU, men også internationalt efter anmodning.

Mål 5 dækker uddannelse. Medlemsstaterne har alle forskellige historier og forskellige metoder som de bruger, når de skal forebygge og kontrollere smitsomme sygdomme og udbrud. Trusler om nye smitsomme sygdomme har imidlertid vist, at der er behov for en koordineret indsats. Uddannelse gør det muligt at udveksle erfaringer og giver mennesker fra forskellige institutioner og offentlige tjenester mulighed for at tale sammen og finde ud af, hvilken rolle de hver især spiller i bekæmpelsen af smitsomme sygdomme.

ECDC koordinerer det europæiske uddannelsesprogram vedrørende epidemiologi i praksis, European Programme for Intervention Epidemiology Training (EPIET). I øjeblikket bliver 16-20 personer indskrevet på det toårige program hvert år, og de udstationeres i et nationalt institut for overvågning af folkesundheden i en anden medlemsstat. For Danmarks vedkommende foregår uddannelsen af udenlandske EPIET-fellows på Statens Serum Institut. I løbet af de to år får de vejledning af en erfaren epidemiolog, samtidig med at de praktiserer feltepidemiologi i virkelige situationer og derved får værdifulde erfaringer.

ECDC informations stand

Endvidere bidrager ECDC til at udvikle korte kurser for at bistå EU-landene med at styrke deres personalekapacitet. Dette indebærer, at uddannelsesinstitutioner knyttes sammen.

Mål 6 dækker kommunikation om smitsomme sygdomme. I henhold til dette mål skal ECDC inden 2013 være den vigtigste kilde til information om smitsomme sygdomme på EU-niveau. ECDC skal også yde støtte til nationale kommunikationsaktiviteter vedrørende sundhed og blive et ekspertisecenter for god praksis inden for risikokommunikation i krisesituationer.

Der er to store målgrupper for ECDC's kommunikation: folkesundhedseksperter (herunder eksperter hos nationale myndigheder og bredere kredse i den offentlige sundhedssektor) og offentligheden (hvor medierne fungerer som en af hovedkanalerne for information til offentligheden). ECDC vil levere forskellig information til hver af disse målgrupper og bruge de mest relevante kommunikationsmetoder og -kanaler, det har til rådighed.

Til folkesundhedseksperter kommunikerer ECDC gennem vigtige videnskabelige møder og konferencer. På internettet offentliggør centret videnskabelig information

om smitsomme sygdomme. Denne information omfatter data om forekomsten af smitsomme sygdomme, datablade, risikovurderinger, nyheder om udbrud og rapporter om spørgsmål af relevans for sygdomsforebyggelse og -kontrol. ECDC fungerer som en central ressource for videnskabelig information og viden om smitsomme sygdomme. ECDC linker fra sit websted også til nationale og EU-websteder for at sikre en mere effektiv videndeling. ECDC's mål er at gøre det lettere for folkesundhedseksperter at få den information, de har brug for om et hvilket som helst emne i forbindelse med smitsomme sygdomme.

ECDC anerkender offentlighedens og mediernes behov for at få informationer, der både er pålidelige og nøjagtige. Når en sygdom bryder ud, forventer offentligheden og medierne, at disse informationer hurtigt bliver stillet til rådighed. Sundhedsmyndighederne må opføre sig åbent og ærligt over for disse grupper for at vinde deres tillid.

ECDC kan støtte medlemsstaternes aktiviteter inden for sundhedskommunikation ved at tilbyde særlig uddannelse i emner som kommunikation i krisesituationer på sundhedsområdet. ECDC kan udvikle toolkits (værktøjskasser) til at hjælpe medlemsstaterne med at kommunikere om bestemte emner, og centret kan endog støtte fælles kampagner. ECDC hjælper medlemsstaterne med at dele information med EU-organer og med hinanden og fremmer udvikling af fælles medielinjer, når det er relevant. Centret kan også etablere forbindelser mellem nationale embedsmænd, journalister og redaktører, så de kan dele erfaringer og viden.

Gruppe 3

Udvikling og opretholdelse af partnerskaber

Denne gruppe indeholder kun ét mål, **Mål 7, der dækker samarbejde og opbygning af partnerskaber**. Mange af determinanterne for smitsomme sygdomme har forbindelse til andre sektorer, som fx myndighederne inden for bolig, fødevarer sikkerhed, landbrug eller miljø. Alle må arbejde sammen om at bekæmpe de trusler som smitsomme sygdomme udgør. Ingen kan klare det alene. Skønt landene hver især kan se ud til have deres egne problemer, vil der ofte være lande med tilsvarende problemer, som kan dele viden og erfaringer. Når ECDC begynder at se på smitsomme sygdomme i hele verden, vil centret yderligere skulle arbejde sammen med en bredere vifte af institutioner, som også arbejder globalt.

ECDC samarbejdspartnere

Konklusion

I takt med at truslerne fra de smitsomme sygdomme øges, forventer man, at dette strategiske flerårige program vil hjælpe ECDC til at vejlede EU og medlemsstaterne i deres arbejde med at beskytte borgernes sundhed. Programmet er tilstrækkeligt fleksibelt til at tage de udfordringer op, der måtte opstå i fremtiden. Målene gør det let at overvåge ECDC's fremskridt og resultater, og de vil samtidig sikre, at alt, hvad der skal gøres, bliver gjort. Dette program vil forhåbentlig inspirere og fungere som en positiv vejledning for ECDC's medarbejdere og partnere i bekæmpelsen af smitsomme sygdomme.

Hvordan får man fat i publikationer fra EU

Publikationer til salg:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- Hos boghandleren; oplys titel, forlag og/eller ISBN-nummer
- Ved at kontakte et af vores salgssteder direkte. Adresser, telefonnumre osv. findes på følgende webadresse: <http://bookshop.europa.eu>, eller send en fax til +352 2929-42758 med anmodning om kontaktoplysninger.

Gratis publikationer:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- Hos Europa-Kommissionens repræsentationer eller delegationer. Adresser, telefonnumre osv. findes på følgende webadresse: <http://ec.europa.eu>, eller send en fax til +352 2929-42758 med anmodning om kontaktoplysninger.

ISBN 978-92-9193-113-2

9 789291 931132

Publikationskontoret

TQ-81-08-456-DA-C

**ECDC — Det Europæiske Center for
Sygdomsforebyggelse og -kontrol**

Besøgsadresse: Tomtebodavägen 11 A
17183 Stockholm, SVERIGE

Tlf. +46 858601000

Fax +46 858601001

Websted: <http://www.ecdc.europa.eu>

E-post: info@ecdc.europa.eu

Postadresse:

ECDC — Det Europæiske Center for
Sygdomsforebyggelse og -kontrol
171 83 Stockholm, SVERIGE

Denne brochure foreligger på følgende sprog:

Dansk, Engelsk, Estisk, Finsk, Fransk, Græsk, Hollandsk,
Irsk, Islandsk, Italiensk, Lettisk, Litauisk, Maltesisk, Norsk,
Polsk, Portugisisk, Slovakisk, Slovensk, Spansk, Svensk,
Tjekkisk, Tysk, Ungarsk